

בעזה"ש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו

בעת רעוא דרעוין

פרשת פקודי

שנת תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תרמ"א

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

בסעודה שלישית פרשת פקודי תשע"א לפ"ק

לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, והיינו דתנן (שקלים א-ב) באחד באדר משמיעין על השקלים ע"כ. ויש להבין מהו הקשר של שקלי ישראל שמצטלין שקלי המן.

עוד מצינו בגמרא (שם טו.) דבר שדחה שקלי המן, שאמרו חז"ל על הא דאמר קרא (אסתר ו-יא) ויקח המן את הלבוש ואת הסוס, אזל ואשכח רבנן דיתבי קמי מרדכי וקא מחוי לכו הלכות קמינה לרבנן וכו'. אמר ליה המן במאי עסקיתו. אמר ליה דכי הוה בית מקדשא קיים, רחמנא אמר מאן דמנדב מנחה לייחי מליא קומניה ממנה וליקטר על גבי מדבחה וליכפר ליה. אמר ליה אתא מלא קומנא דקמחא דידכו, ודחי עשרת אלפא ככרי כספא דההוא גברא ע"כ. וגם צוה יש להבין כוונתם, שהקומץ קמח דחה שקלי המן. וגם מה שאמר לו מאן ד'מנדב מנחה', הלא כן הוא בכל המנחות, גם במנחת חובה, ולמה פרט לו מנחת נדבה.

בקע לגלגולת מחצית השקל בשקל הקודש, לכל העובר על הפקודים מן עשרים שנה ומעלה (לח-טו). חז"ל אמרו, נתקשה משה במחצית השקל, נטל הקצ"ה כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד, והראה לו למשה, זה יתנו (שמות ל-ג), כזה יתנו (במדבר יב-ג, חס' מנחות כט. ד"ה שלשה) ע"ש. ויש להבין במה נתקשה משה, ולאזהר לורך הראהו מטבע של אש דייקא.

עוד אמרו במדרש (תנחומא תשא ג) אמר משה לפני הקצ"ה, רבונו של עולם משאני מת אין אני נזכר, אמר לו הקצ"ה חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף ראשך, כך בכל שנה ושנה שקורין אותה לפני, כאלו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשך ע"כ. ויש להבין הענין צוה.

ובגמרא (מגילה יג:) אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שעתיד המן הרשע

צפורים, זכר לזרעונים שאכל דניאל וחצרו צבצב (כל זו סימן מה) ע"כ. וגם אסתר אכלה זרעונים כדאמרין (מגילה יג.) וישנה לטוב (אסתר ד-ט), שהאכילה זרעונין ע"כ. ולפי מה שנתבאר שצסיבת גזירת המן נהרג דניאל, על שהיה משיב דברים צין אסתר למרדכי, על כן לזכר זה אוכלין זרעונין, וכעין שמבואר ברש"י (בראשית כה-ל) שנותנין להברות את האבל עדשים, שדומה לגלגל, שהוא גלגל החוזר בעולם ע"ש.

ובזרה היה נראה לזכר מה שמצינו באסתר, שכשנכנסה לבית הכלמים נסתלקה ממנה שכינה, ואמרה (תהלים כג-ב) א-לי א-לי למה עזבתני וגו', הצילה מחרב נפשי, מיד כלב יחידתי, הושיעני מפי אריה וגו'. ודקדקו חז"ל (מגילה טו:) על מה שבתחלה קראו כלב, ושם חזרה וקראתו אריה ע"ש. ונראה שהנה מיתת אדיקים מכפרת על הדור (מועד קטן כח.), ואמרו (ברכות סג.) ויאמר למלאך המשחת צעם רב (שמואל ב כד-טו), מאי רב, אמר רבי אלעזר אמר ליה הקצ"ה למלאך, טול לי הרב שבהן, שיש בו ליפרע מהן כמה חובות [יש צמיחתו כדי לכפר על כמה עונות], באותה שעה מת אבישי בן אריה ששקול כרובה של סנהדרין ע"ש. וכמו כן נתחייבו אז שונאיהן של ישראל כליה, על מה שהשתחוו לאלם,

ונראה שהנה בגמרא (צבצב במרא ד.) אמרו, מפני מה נענש דניאל, מפני שהשיא ענה לנצוכדנצר, דכתיב (דניאל ד-כד) להן מלכא מלכי ישפר עליך [עצתי חיטב צעיניך], וחטאיך צדקה פרוק, ועויתך צמיחן עניא [צחנינת עניים], הן תהוה ארכא לשלותך [יהא אורך לשלומך] וגו', וכתיב (שם ד-כה) כולא מטא [כל פורעניות החלום בא] על נצוכדנצר מלכא, וכתיב (שם) ולקצת ירחין תרי עשר וגו' [בשציל ענתו של דניאל תלה לו י"ב חודש]. ומנא לן דאיענש, אילימא משום דכתיב (אסתר ד-ה) ותקרא אסתר להתך, ואמר רב התך זה דניאל, הא ניחא למאן דאמר שחתכוהו מגדולתו [צימי אחשורוש, שהרי צלשאר השליטו תלתא צמלכותו, וכן דריוש המדי, וכן כורש, וכשמלך אחשורוש חתכו מגדולתו], אלא למאן דאמר שכל דברי מלכות נחתכין על פיו מאי איכא למימר. ומשני שהשליכוהו לגוב אריות ע"כ. ובתוס' שם כתבו, לפי תרגום של אחשורוש נענש הרבה, שנהרג, דכתיב ויגידו למרדכי את דברי אסתר (ד-יב), ולא כתב התם התך, לפי שהרגו המן על שהיה משיב דברים צין אסתר למרדכי ע"כ.

ונראה דזהו הענין המבואר ברמ"א (או"ח סימן תרנ"ה-ד) יש אומרים שיש לאכול מאכל זרעונים

וכמו שאמרו (שם) והשקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים (א-י), אמר רבא יצתה צת קול ואמרה להם, הראשונים [כלומר בלשארז וחבורתו] כלו מפני כלים, ואתם שונים בהם ע"כ. ופירש צמהרש"א 'וכלים', הראשונים כלו מן העולם, 'מכלים', מפני שהשתמשו בכלים של צית המקדש, ואתם 'שונים' כמעשיהם ע"ש. ולמה לא נהרג גם אחשורוש באותו לילה כמו בלשארז, והאריך עוד במלכותו י"א שנה אחר כך. ואולי דעדיפא עבדי ליה, שצעון זה ניטל ממנו ושתי, שהצטער אחר כך על מה שהרגה, וכמו שנאמר אחר הדברים האלה כשוך חמת המלך אחשורוש, זכר את שתי (וברש"י את יפיה ונתעצב) ואת אשר נגזר עליה ע"כ. ובפרט לפי מה שפירש צמנות הלוי שלא נגזר עליה מיתה אלא שלא תבא עוד אל המלך (א-יט), וצער זה של אחשורוש היה קשה לו ממימתו.

אמונב יש לומר, כי אחשורוש באמת נתמלא סאתו כאשר השתמש בכלי קודש ובגדי כהן גדול, אבל כאשר ראה מה שעלתה לו שציוס השביעי כטוב לב המלך ציין ניטל ממנו אשתו, נתן ללבו שזהו עונש עבור מעשהו, דוגמת הריגת בלשארז, וחשש גם על חיי נפשו, וקיבל על עצמו ענתו של דניאל למלך נבוכדנצר, וחטיך בצדקה פרוק, והרצה אחר כך בצדקה כענתו של דניאל, וממילא לא

או נהנו מסעודתו של אותו רשע, על כן ניטל ה' אז את הרב שבהן, הדדיק דניאל, ובה יפרע מהן כמה חובות. והנה דניאל הושלך לאכול צפי האריות, על כן עוררה אז אסתר זכותו שיגן על הגזירה של המן שלא יחול על ישראל, והתפללה הושיעני 'מפי אריה', בזכותו של דניאל שניתן בגוב האריות לאכול צפי אריה, עבור שמסר נפשו על קידוש שמך, וכמו שאנו מתפללים גם כעת מי שענה לדניאל בגוב האריות הוא יעננו. ולכן מזכירין זכותו של דניאל בזיל פורים באכילת זרעונים.

אמונב אחתי יש להציון, הלא כבר עבר ממימת נבוכדנצר בערך ארבעים ושלשה שנה, (אולי מרוך מלך כ"ג שנה, בלשארז ג' שנה, דריוש המדי צ' שנה, כורש ג' שנה, וזה היה בשנת שמים עשרה למלכות אחשורוש, עיין מגילה יא:), ולמה נגזר על דניאל להפרע ממנו עכשיו על נתינת הענה לנבוכדנצר.

וגראדה, כי מצינו בבלשארז, דאפיק מאני דצי מקדשא ואשתמש בהו, וכתיב ציה (דניאל ה-ג) ציה צלילא קטיל בלשארז מלכא כשדאה. וכמו כן עשה אחר כך אחשורוש, בהראותו את עושר כבוד מלכותו (א-ד), מלמד שלבש בגדי כהונה (מגילה יב:), שהיו צידו שם בגדי כהן גדול שהציא נבוכדנצר מירושלים (רש"י שם), והוציא הכלי שרת להשתמש בסעודתו,

מה שישראל שוקלין רק מנחמת השקל, והוא יחידי נותן נגד כל פדיונם (תוס' שם ד"ה ודחי). אצל באמת אין החשיבות נמדד ברוב הכמות אלא בהאיכות, כי רחמנא לבא זע, ואחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים (מנחות קי.). וישראל כאשר נותן אף פרוטה אחת, הרי זה מצד מדת חסדו וטובו להטיב לאחרים, לא כן נתינתו של המן הוא עבור להטיב לעצמו ולהרע לאחרים.

ודבר זה לנו למדים ממנחת נדבה, שמביא לפני ה' דבר היותר פחות בערכו, קצת קמת, ומזה מקריבין לפני ה' רק הקומץ, איזה גרגרי קמת, והכתוב אומר עליו, ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה' (ויקרא ז-א), וברש"י לא נאמר נפש בכל קרבנות נדבה, אלא במנחה, מי דרכו להתנדב מנחה, עני, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו (מנחות קד:) ע"כ. הרי לנו כי מנחתו של עני שמביא בשברון לבו מנחת קמת, הרי זה עולה בחשיבותו נגד כל שאר הקרבנות, שהוא כאילו הקריב נפשו. ואם כן איזה ערך יש לשקלי המן, ושפיר אתא מלא קומנא קמחא דיכור, ודחי עשרת אלפא ככרי של המן.

ובמוזו כן נוכל ללמוד זאת ממה שאנו קורין פרשת שקלים קודם

נתקיימה (ישעיה מ-יא) ציבוס קצירה תשצרנה (בבא בתרא י:). ולכן איענש דיאל צימיו על עצמו, שחזר וניעור החטא ההוא, כי עבור מעשיו נתארכה מלכות אחשורוש.

גם יש לומר דאיתא בגמרא (מגילה יב:) והקרוז אליו כרשנא שתר וגו' 'ממוכן' (א-ד), אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם וכו', כלום הכינו שלחן לפניך, היינו השלחן של לחם הפנים. ואם כי היה אז אחר החורבן, מכל מקום הרי אמרו (ברכות נה.) בזמן שבית המקדש קיים מוצח מכפר על אדם, עכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו [בהכנסת אורחים] ע"ש. ועל ידי עצמו של דיאל גם הם הכינו שלחן זמנה שחנן לעניים, על כן אז נתעורר קיטרוג על עצמו של דיאל.

שוב ראיתי צדושים ואגדות חתם סופר (קסד.) שכתב, דזהו הענין שאמר המן לאחשורוש, ועשרת אלפים ככר כסף אשקול וגו' (ג-ט), שהיה כדי לחלק לעניים, כדי ליתן כופר נפש שיכתפר מה שרוצים להשמיד את ישראל, ולכן נענש אז דיאל, שהמן למד ממנו לשקול עשרת אלפים ככר כסף וגו' ע"ש.

והנה המן חשב שרוב הונו שמפזר לצדקה יתעלה בחשיבותו נגד

עומדים, והיכי דמי], אמר רב גדל אמר רב זה מוצח צנוי, ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן ע"כ. וכתבו התוס', מדרשות חלוקות, יש מי שאומר נשמותיהן של לדיקים, ויש מי שאומר כבשים של אש. והיינו דאמרינן בשמונה עשרה בעבודה, ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל צרון ע"כ. ואם כן גם צומן שאין צית המקדש קיים יש הקרבת קרבנות למעלה, ותחת כבשים של בשר מקריבין כבשים של אש.

ובצומן שצית המקדש היה קיים שמקריבין כבשים גשמיים, הוצרך כל אחד ליתן שקל גשמי להיות לו חלק בהקרבתו, אבל כעת שמקריבין למעלה כבשים של אש, ההשתתפות שלנו באותן קרבנות הם באש ההתלהבות שזוער בקרבנו, שמשותקים שיצנה צית המקדש ויכולו לנו בעצמנו להקריב הקרבנות בצית ה', אש זה עולה למעלה ונעשה ממנו קרבנות אש שמיכאל שר הגדול מקריבם על המוצח. ולכן גם צומנינו תיקנו לנו חכמינו ז"ל לקרות פרשת שקלים, כדי שנתצונן מה שחסר לנו, וכל אחד זוער בקרבנו אש התלהבותו ומתגעגע על אותן הימים ששקלנו שקלי כסף בפועל, וצוה נותן חלקו להקרבות של אש שמקריבין למעלה.

ובזוה יתבאר מה שנתקשה משה במחצית השקל, כי קיום העולם

אדר, כי היכי דליהוי שקלים למקדש (מגילה כט:). וגם צומן שאין צית המקדש קיים אנו קורין אותה, לקיים ונשלמה פרים שפתינו (הושע יד-ג). וזריבין להצין דבשלמא קריאת פרשת קרבנות שפיר מוצן, דנחשב כאילו הקרבנו אותן הקרבנות ציח שפתינו. אבל נתינת השקלים לכאורה אינה ענין בעצמה, רק שעל ידי זה נהיה שותפים בהקרבת הקרבנות של ליצור, וצומן שאין צית המקדש קיים שאין מוצח, ולא מקריבים קרבנות, מה הועלנו באמירתנו שנהיה נחשב כאלו שקלנו שקלי כפורים, הלא השקלים יהיו מונחים ואין מהם הקרבת הקרבנות. אלא על כרחן שכיון שישראל עושה מה שצידו לעשות, הוא חורס שקלו במאמר פיו, ואנוס הוא על הקרבנות, הרי זה חביב וחשוב למעלה כאלו קיימנו להקריב גם הקרבנות, כי רחמנא לזא צעי, ולכן הקדים שקליהם, היינו הקריאה של פרשת השקלים, שבאחד באדר משמיעין על השקלים, להורות כי אפילו כאשר חסר לנו המעשה, יש חשיבות בהמחשבה, כי זהו העיקר אלל ה', וצוה נדחה שקלי המן, שיש בהם מעשה ואין בהם מחשבה.

אמנם יש לומר צוה עוד, דאיתא בגמרא (מנחות קי.) לעולם זאת על ישראל וגו' (דברי הימים ב 3-ג), [בקרבנות משתעי דלעולם הם

כראוי כל התפלה, אינו מדקדק לכיין גם במקצתו. או צדקה שאינו יכול להשתתף צדכר חשוב, אז גם מקצת אינו עושה, כי זמה נחשב הוא. אבל באמת לא כן הוא, אלא על האדם מוטל לעשות מה שיש צידו, אם כי הוא רק מחזית מדבר שלם, וגם הדל שאינו יכול לעשות הרבה, לא ימעט ממחזית שיוכל לעשות.

ובבזו שאומרים (בחפלה נשמת) ואילו פינו מלא שירה כים, ולשונינו רנה כהמון גליו וכו', אין אנו מספיקים להודות על אחת מאלף אלפי רצות פעמים הטובות וכו'. ואם כן כיון שאין צדינו להודות כראוי, יש מקום להתעלל מלהודות כלל. בחושבו הלא חייב לה' הודאה על רצוי רצות, וצידו אינו עולה להודות בפיו ולשונו החלוש גם על מקצת של אחת. ואף על פי כן, אברים שפלגת צנו, ולשון אשר שמת בפניו, הן הם יודו ויזכרו, מה שאי אפשר לנו אנו פטורים עליה, ואונסא רחמנא פטריה, אבל מה שיוכל כן לעשות בפיו ואבריו זה עושה צמלוא יכלתו. כי בשעה שחסר להאדם היכולת לעשות דבר בשלימותו, גם מחזית השקל חציב לפניו ית"ש, ואין להתעלל ולזלזל בהמקצת שצידו לעשות.

וענין זקיפת ראשן של ישראל בפשוטו, כי הצהמה ראשו

הוא בעבודת הקרבות, וכמו שאמרו (אבות א-ב) על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה וכו', והיינו עבודת הקרבות, שכל אחד יש לו חלק בעבודת קרבות ציבור על ידי ששוקל שקלו. ונתקשה משה לכיין שהקרבות זוקף ראשיהן של ישראל, כי תשא את ראש בני ישראל, הלא עמיד הבתי מקדשות להחרב, וזמה יהיה אז קיום העולם לזוקף את ראשיהן. וזא ה' להרגיע אותו, כי לעולם זאת על ישראל, ומיכאל שר הגדול יקריב גם אז כבשים של אש, והוציא ה' למשה מטבע של אש ואמר לו כזה יתנו, יש מטבע של דומם, ויש מטבע של אש השתוקקות לעשות רעון קונו, ומטבע של אש ישאר לנו לעולמי עד, ובכל שנה ושנה שקורין אנו פרשה זו, ושוקלין בזה מטבע של אש, משה עומד שם באותה שעה חוקף את ראשינו.

וגראה זמה שאמרה תורה ליתן 'מחזית' השקל, ולא דבר שלם, ללמד מזה דרך בעבודת ה', שלפעמים לא מזדמן להאדם שיוכל לעשות המנוה בשלימותו, ועל ידי זה מזלזל שאינו עושה ממנו אפילו מקצתו. וכגון בתורה שיש לו קביעותו לשיעורו, ומזדמן לפניו אונס שאינו יכול להשתתף בה, ועבור זה לא לומד אז כלל אפילו מה שהיה יכול. ובתפלה, כשלא מרגיש שיוכל לכיין

ואינו נושא עיניו למעלה, הוא דומה לבהמה שראשו ורוחו יורדת למטה לארץ. וצבצב זו אנו זוכין לזקיפת ראש צאתערותא דלעילא, וזהו ההכנה לחדשי אדר וניסן הצאים לקראתינו לשלום, מסמך גאולה לגאולה, מגלות הגוף וגלות הנפש גם יחד, ליהודים היטה אורה ושמחה וששון ויקר צביאת בן דוד צמורה דידן.

למטה להאדמה, כי עיניו תמיד רק על מאכלו וארצייותו. לא כן האדם ראשו למעלה, להסתכל על עיניי שמימים, שאו מרום עיניכם וראו מי צרא אלה (ישעיה מ-כו). וכעין שאמר הכתוב (קהלת ג-כא) מי יודע רוח בני האדם העולה הוא למעלה, ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. וכאשר האדם שקוע ראשו בגשמיות,

נתנדב ע"י ידידינו

מוה"ר ר' אברהם שאהנבערגער הי"ו

ראה"ק דקהלתנו הק'

לרגל השמחה השרויה במעונו בנישואי נכדתו

בת לחתנו הר"ר אהרן טעסלער הי"ו למז"ט

נתנדב ע"י ידידינו

מוה"ר ר' דוד אברהם שאלאמאן הי"ו

לרגל השמחה השרויה במעונו

בנישואי בתו הכלה תחי' למז"ט

נתנדב ע"י ידידינו

מוה"ר ר' ישראל מנחם קאהל הי"ו

לרגל השמחה השרויה במעונו

בנישואי בתו הכלה תחי' למז"ט

הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה

להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו

718.387.5770

KHAL ADAS YEREIM
VIEN

27 Lee Avenue • Brooklyn, N.Y. 11211

קהל עדת יראים
וויינן

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בעוהש"ת

הננו בזה להודיע שאי"ה
ביום א' לסדר צו הבעל"ט
יומא דהילולא של משה רעיא מהימנא
ידרוש
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
דרשת ז' אדר

בבית מדרשינו בווייליאמסבורג
27 ליע עוועניו.

אחר תפלת מנחה
זמן תפלת מנחה בשעה 6:45

נ.ב. העזרת נשים יהי' פתוח לנשים